

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๖๗

วันที่ ๑๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ผู้ร้อง
ผู้ถูกร้อง

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖
วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายธีรพล อร่ามเกียรติศิริ) ในคดีแพ่ง
หมายเลขดำที่ ผบ บ ๑/๒๕๖๔ คดีหมายเลขแดงที่ ผบ บ ๑/๒๕๖๔ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

นางสาวทันตติมา สุขฤทธดำรง เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายธีรพล อร่ามเกียรติศิริ เป็นจำเลย
ต่อศาลจังหวัดจันทบุรี ในคดีหมายเลขดำที่ ผบ ๕๕๒/๒๕๖๐ ศาลจังหวัดจันทบุรีมีคำพิพากษา
เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ผบ ๒๓๔๙/๒๕๖๐ ให้จำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ หากไม่ชำระ
หรือชำระไม่ครบให้ยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดกับให้ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์
จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษาแก้ให้จำเลยชำระเงินจำนวน ๑๑,๓๙๐,๐๐๐ บาท
พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้ตกเป็นพับ นอกจากนี้แก้
ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาต

- ๒ -

ยกคำร้อง และไม่รับฎีกา ปรากฏว่าจำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยออกขายทอดตลาด เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดยนายณัชชัชพงศ์ พิระเดชาพันธ์ เป็นผู้ซื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๕๖๐ ตำบลพลับพลา อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พร้อมสิ่งปลูกสร้างจากการขายทอดตลาด เมื่อผู้ซื้อได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าว จำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบริวารยังคงอาศัยอยู่ในที่ดินพิพาท ผู้ซื้อยื่นคำร้องขอให้ศาลจังหวัดจันทบุรีออกหมายบังคับคดีให้จำเลยและบริวารออกไปจากที่ดิน ศาลจังหวัดจันทบุรีออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ดำเนินการตามกฎหมาย เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศขับไล่ จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดจันทบุรีขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบในการบังคับคดีขับไล่ โดยเห็นว่าการบังคับคดีและปิดประกาศขับไล่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลจังหวัดจันทบุรีมีคำสั่งยกคำร้อง จำเลยอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๒

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ภาค ๒ จำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจผู้ซื้อสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาด ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องขอออกคำบังคับให้ลูกหนี้ที่อาศัยอยู่ออกจากอสังหาริมทรัพย์ก่อน ซึ่งลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่นั้นย่อมมีสิทธิที่จะอาศัยได้ครบเท่าที่ยังไม่มีคำบังคับจากศาล บทบัญญัตินี้ดังกล่าวลิดรอนสิทธิหรือเสรีภาพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่ในอสังหาริมทรัพย์เกินสมควร กระทบต่อเสรีภาพในเคหสถานและสิทธิในทรัพย์สินขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง จำเลยขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ เห็นว่า จำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๒ จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของจำเลยไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ จะใช้บังคับแก่คดี เมื่อจำเลยโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. เลขาธิการวุฒิสภา จัดส่งสำเนาบันทนาการประชุมและรายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๙ และครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๙ สำเนารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง) สถานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำเนาบันทนาการประชุมและรายงานการประชุมสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๓/๒๕๕๙ และครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๐

๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา จัดส่งสำเนาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สำเนาบันทกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และตารางเปรียบเทียบกฎหมาย (เรื่องเสร็จที่ ๖๐/๒๕๕๖) สำเนาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สำเนาบันทกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และตารางเปรียบเทียบกฎหมาย (เรื่องเสร็จที่ ๒๐๓/๒๕๕๙) สำเนาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สำเนาบันทกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

- ๔ -

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. และตารางเปรียบเทียบกฎหมาย (เรื่องเสรีจที่ ๑๑๐๔/๒๕๕๙) และรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เกี่ยวข้อง

๓. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า กระบวนการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นกรณีที่ถูกหนีตามคำพิพากษา และ/หรือบริวารอยู่อาศัย ไม่ใช่บุคคลทั่วไป ต้องถูกขับไล่ด้วยเหตุถูกหนีตามคำพิพากษามีหนี้และผิנדชำระหนี้ โดยศาลพิจารณาจนมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยเป็นหนี้โจทก์และไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา หากถูกหนีตามคำพิพากษาปฏิบัติตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลก็ไม่มี ความจำเป็นต้องดำเนินการบังคับขับไล่ตามมาตรา ๓๓๔ กระบวนการดังกล่าวไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม และไม่เป็นการเพิ่มภาระเนื่องจากเป็นขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดขึ้นใช้บังคับกับบุคคลเป็นการทั่วไป ไม่ใช่กับบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ไม่เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ อีกทั้งเป็นกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งที่ทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้คืน และทำให้ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดมีสิทธิเข้าอาศัยอยู่ในทรัพย์สินที่ตนซื้อ เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือแก่การขายทอดตลาด

๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอธิบดีกรมบังคับคดี จัดทำความเห็นสรุปได้ว่าพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ริเริ่มในการปรับปรุงแก้ไข ต่อมากรมบังคับคดีนำหลักการของร่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาปรับปรุงและเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้อยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีล่าช้า เปิดโอกาสให้เป็นช่องทางประวิงการบังคับคดี การแก้ไขปรับปรุงในครั้งนี้เป็นการปรับปรุงโครงสร้างบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีใหม่ทั้งหมดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มาตรา ๓๓๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดซึ่งถือว่าเป็นผู้มีกรรมสิทธิในทรัพย์สินต้องมีสิทธิใช้สอยอสังหาริมทรัพย์และห้ามถูกหนีตามคำพิพากษาและบริวารเข้าไปอาศัยในอสังหาริมทรัพย์ของตนโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ เป็นการให้สิทธิแก่ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีโดยไม่ต้องออกคำบังคับและไม่ต้องปิดประกาศขับไล่ ส่งผลให้ผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดสามารถเข้าครอบครองทรัพย์สินได้เร็วยิ่งขึ้น ขณะที่แต่เดิมต้องดำเนินการด้วยวิธีขับไล่ทั่วไป อย่างไรก็ตาม

บทบัญญัตินี้มีได้จำกัดสิทธิของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งอ้างว่าตนมิได้เป็นบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะยื่นคำร้องต่อศาลแสดงอำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น

๕. สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดทำความเห็นสรุปได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลย ความเห็นและข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน” และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบทอดก”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่กำหนดวิธีการดำเนินการกระบวนพิจารณาเพื่อรับรอง คຸ້ມครอง หรือบังคับตามสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายสารบัญญัติ มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติในภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หมวด ๒ การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน ส่วนที่ ๘ การขายหรือจำหน่าย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

- ๖ -

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปโดยล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดีสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มาตรา ๓๓๔ บัญญัติว่า “เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ หากทรัพย์สินที่โอนนั้นมีลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารอยู่อาศัย และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ยอมออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้น ผู้ซื้อชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาลให้ออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้นโดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ มาตรา ๒๗๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๕๑ มาตรา ๓๕๒ มาตรา ๓๕๓ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง มาตรา ๓๕๔ มาตรา ๓๖๑ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๓ และมาตรา ๓๖๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ถือว่าผู้ซื้อเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่อาศัยในอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษิตามบทบัญญัติดังกล่าว”

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องขออนุญาตบังคับให้ลูกหนี้ที่อาศัยอยู่นั้นออกจากอสังหาริมทรัพย์ก่อน ซึ่งลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่นั้นย่อมมีสิทธิที่จะอาศัยได้ตราบเท่าที่ยังไม่มีคำสั่งจากศาล บทบัญญัตินี้ดังกล่าวลิดรอนสิทธิหรือเสรีภาพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่ในอสังหาริมทรัพย์เกินสมควร กระทบต่อเสรีภาพในเคหสถานและสิทธิในทรัพย์สิน ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ยื่นคำขอต่อศาลให้ออกหมายบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่ยังอยู่อาศัยในอสังหาริมทรัพย์ที่ได้ซื้อจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลได้ทันทีโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ เพื่อคุ้มครองผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาด

- ๗ -

ของเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีให้ได้รับสิทธิ และเข้าใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่ตกอยู่ในกระบวนการบังคับคดีได้โดยไม่ถูกลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวาร ชัดขวางหรือโต้แย้งการใช้สิทธิของผู้ซื้อโดยมิชอบ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นไปตามหลักการเดิมที่เคยบัญญัติ ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐๙ ตรี ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ เพียงแต่ปรับปรุงให้ กระบวนการมีความกระชับและรวดเร็วขึ้น จากเดิมที่ให้สิทธิผู้ซื้อสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาด ตามคำสั่งศาลยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อออกคำบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจาก อสังหาริมทรัพย์นั้นภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เป็นการให้สิทธิผู้ซื้อ ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่ในเขตศาลให้ออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้ลูกหนี้ ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ได้ทันที โดยตัดขั้นตอนการออกคำบังคับและนำส่ง คำบังคับแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่ในอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้การบังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งศาลมีความรวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน มีประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมให้แก่คู่กรณีและประชาชนผู้มีอรรถคดี และเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามีให้มีการประวิงคดี ก่อนดำเนินการตามมาตรานี้ เมื่อมีการฟ้องคดีระหว่างโจทก์กับจำเลยจนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถึงที่สุดซึ่งต้องมีการบังคับแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ศาลจะออกคำบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาปฏิบัติ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ได้ปฏิบัติตามคำบังคับจนต้องมีการบังคับคดี นำทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โดยก่อนการขายทอดตลาดเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา แจ้งการยึดทรัพย์สินและการขายทอดตลาดให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบทุกขั้นตอน ประกอบกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ย่อมมีสิทธิต่าง ๆ ในกระบวนการ บังคับคดีและการขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์โดยมีสิทธิเต็มที่ในการเข้าสู่ราคาเพื่อให้ได้ราคา ตามที่ต้องการ แสดงให้เห็นว่าระหว่างการพิจารณาคดีของศาล กฎหมายให้โอกาสจำเลยต่อสู้คดีกับโจทก์ เพื่อปกป้องสิทธิของตนอย่างเต็มที่ และสามารถชำระหนี้ได้ทุกเมื่อเพื่อไม่ให้มีการบังคับคดี หากลูกหนี้ ตามคำพิพากษาต้องการป้องกันสิทธิของตนในอสังหาริมทรัพย์ ต้องชำระหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อไม่ให้เกิด

- ๘ -

การบังคับคดี เพราะเมื่อบังคับคดีและมีการขายทอดตลาดจนผู้ซื้อสั่งหาปริมาณจากผู้ขายทอดตลาด ได้ชำระราคาครบถ้วนแล้ว กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นย่อมตกเป็นของผู้ซื้อสั่งหาปริมาณ เป็นผลให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาสันนิษฐานสิทธิ์ที่จะอ้างว่าตนมีสิทธิ์ที่จะอยู่ในอสังหาริมทรัพย์จนกว่าจะมีการออก คำบังคับ การที่บุคคลจะอ้างว่าตนมีเสรีภาพในเคหสถานและสิทธิในทรัพย์สินได้นั้นต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นผู้ที่รัฐธรรมนุญมุ่งหมายจะรับรองคุ้มครองสิทธิ การที่ บพบัญญัติมาตรา ๓๓๔ บัญญัติให้ผู้ซื้อสั่งหาปริมาณขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันทีโดยไม่ต้อง ขอให้ออกคำบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้นเสียก่อน จึงเป็นคนละกรณีกับกระบวนการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในกรณีปกติ ซึ่งสิทธิ หรือเสรีภาพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารมีอยู่อย่างไรก็ยังมีอยู่เช่นนั้น ไม่ได้เป็นการลิดรอนสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลดังกล่าว ส่วนการที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ กำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ มาตรา ๒๗๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๕๑ มาตรา ๓๕๒ มาตรา ๓๕๓ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง มาตรา ๓๕๔ มาตรา ๓๖๑ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๓ และมาตรา ๓๖๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยถือว่าผู้ซื้อสั่งหาปริมาณเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษา และลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบริวารที่อยู่อาศัยในอสังหาริมทรัพย์เป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นวิธีการตรากฎหมายโดยทั่วไป เพื่อไม่ให้มีบทบัญญัติในเรื่องทำนองเดียวกันซ้ำซ้อนกันอีก จึงบัญญัติให้นำมาตราอื่นในกฎหมาย ฉบับเดียวกันมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการของบทบัญญัติหลักที่ให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ จึงเป็นมาตรการหรือกลไก ที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่มุ่งรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและความเป็นธรรม ของคู่ความและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย โดยลดขั้นตอนในการเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้ซื้อ จากการขายทอดตลาดและใช้ประโยชน์จากทรัพย์ที่ตนซื้อได้เร็วยิ่งขึ้น เป็นการคุ้มครองผู้ซื้อสั่งหาปริมาณ จากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งศาล มิใช่การเกิดข้อพิพาททางแพ่งขึ้นใหม่เป็นอีกคดีหนึ่งที่ต้องพิจารณาคดี จนศาลมีคำพิพากษาและออกคำบังคับอีกครั้ง ทำให้กระบวนการบังคับคดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ป้องกันการประวิงคดี สร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการขายทอดตลาด ทำให้ราคาทรัพย์สินมีมูลค่าที่เหมาะสม กับความเป็นจริง เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตลอดจนสังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ไม่กระทบต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิหรือเสรีภาพของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

- ๙ -

หรือบริวาร เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ
ของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ไม่กระทบต่อเสรีภาพ
ในเคหสถาน และไม่กระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖
วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔
ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

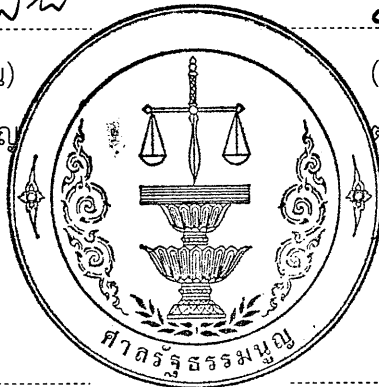
(คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๘)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ